

2. Programma Werkplaats Zeeland

Inleiding en ontwikkelingen

Zeeland is Land in Zee. Kust, land, zeearmen en eilanden, het samenspel tussen water en land, het geeft Zeeland een unieke ligging en een bijzondere omgeving voor mensen om te wonen, te werken en te recreëren. Deze unieke ligging in een veilige, economisch aantrekkelijke en ecologisch gezonde delta is ons Zeeuwse kapitaal en onze leefomgeving. In Zeeland bepalen water, landbouw, wonen, natuur, industrie en recreatie de kwaliteit van de leefomgeving. Als we die kwaliteit willen behouden, dan moeten we ons steeds afvragen: wat mag waar wel en waar niet, hoe beïnvloedt dat elkaar over en weer, wat zijn de effecten op milieu, landschap, economie op korte en langere termijn.

Uitgangspunt is het vastgestelde Omgevingsplan Zeeland 2018. Dit plan is tot de vaststelling van de Zeeuwse Omgevingsvisie het geldende strategisch beleidskader voor de fysieke leefomgeving.

In dit begrotingshoofdstuk Woonplaats Zeeland staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal. Daarbij staan de volgende onderwerpen centraal: de gebouwde omgeving met steden, dorpen en bedrijventerreinen, de kwaliteit van de kust en recreatie, milieu en water, zowel de Deltawateren als het beheer van grond- en oppervlaktewater binnendijks. Landbouw en natuur, ook onderdeel van de fysieke leefomgeving, komen aan de orde bij het programma Balans in landelijk gebied.

Het behoud van de kwaliteit van de leefomgeving wordt geregeld door tal van wetten en regelingen, onder de verantwoordelijkheid van rijk, provincie, gemeenten en waterschap. In de Omgevingswet komt er straks één loket voor alle vragen, klachten, vergunningen etc. Dat loket wordt de gemeente. De invoering van de Omgevingswet vereist een vernieuwing in samenwerking, denken en doen tussen overheden. Ook dat project komt in dit hoofdstuk aan de orde.

Speerpunten

De speerpunten voor de verschillende deelprogramma's zijn:

Deltawateren

- Bijdragen aan vervolg gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta 2050
- Herintroductie van beperkt getij op de Grevelingen
- Gebiedsproces Volkerak-Zoommeer (VZM- korte en middellange termijn)
- Zoetwaterbeschikbaarheid Zuidwestelijke Delta (in relatie tot Zeeuws Deltaplan zoet water)
- Continueren inzet voor uitvoeringsprogramma Oosterscheldevisie
- Kennisprogramma zeespiegelstijging in relatie tot herijking Voorkeurstراتيجية Zuidwestelijke Delta in 2026

Kwaliteitskust: toerisme, recreatie en vrije tijd

- Uitvoering geven aan de kwaliteitsimpuls ten aanzien van aandachtsgebieden en strandovergangen in het kader van het uitvoeringsprogramma Zeeuwse Kustvisie
- Stimulering kwaliteitsverbetering (o.a. voorkomen ondermijning) en verduurzaming/klimaatadaptatie (inclusief stikstofopgave) verblijfsrecreatie in Zeeland
- Stimulering duurzaam toeristisch mobiliteitsnetwerk en verbeteren toeristische bereikbaarheid met spreiding in tijd en locaties.
- Stimuleren digitale innovatie en databeheer waardoor informatie over toeristische activiteiten, ondernemers, verblijfsaccommodaties en evenementen voor recreant, toerist en inwoner beter vindbaar en zichtbaar zijn
- Stimuleren Zeeuwse waterrecreatie (Zeeland Land IN Zee) en n.a.v. onderzoek waterrecreatie uitvoering geven aan Actieprogramma Watersport.
- Het maken van cross-overs door de sector met andere belangrijke thema's zoals natuur-, steden- en waterbeleving.
- Versterking stedelijk toerisme door vervolgonderzoek naar de kansen van toerisme en retail in de Zeeuwse steden en mogelijkheden betrekken in het aanjaagprogramma Economische Impuls Zeeland (afgestemd met de acties in de programmaliijn wonen en binnensteden)
- Structureel en meetbaar inzicht in de (positieve) impact van toerisme op economie, leefbaarheid en voorzieningen en door kennisdeling het bevorderen van het imago en het draagvlak voor toerisme
- Zeeuwse kennisagenda voor het vrijetijd domein met onderzoeksprogramma, in samenwerking met de toeristische partners en ter uitvoering van het 'Zeeuws Perspectief 2030' en de nieuwe Omgevingsvisie Zeeland.

Milieu

- Uitvoering Brzo taken door DCMR op afgesproken wijze
- Begroting RUD Zeeland op basis van de evaluatie PxQ systeem en afrekening op werkelijk bestede

uren

- Verkenning van de toekomst van de RUD Zeeland in afstemming met gemeenten en waterschap
- Actualisatie Milieuprogramma en VTH programma
- Uitvoering BRIKS taken door de Omgevingsdiensten laten uitvoeren conform wetgeving
- Uitvoeren acties uit het Milieuprogramma 2018

Omgevingswet (digitaal stelsel)

- Informatie en applicatie stelsel gereed maken zodat Omgevingsvisie en Omgevingsverordening kunnen worden gepubliceerd

Wonen en bedrijventerreinen

- Opstellen van een Woonagenda en aanpak o.a. met de gemeenten
- Uitvoeren Fonds Impuls Bedrijventerreinen en Provinciale Impuls Wonen

Beleidskader

- Omgevingsplan Zeeland 2018
- Omgevingsverordening Zeeland 2018
- Economische Agenda
- Programma Vergunningverlening, toezicht en handhaving + specialisaties 2018
- Milieuprogramma 2018-2022
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Zeeland 2016
- Beleidsnota Natuurwetgeving
- Deltaprogramma
- Voorkeursstrategie Zuidwestelijke Delta
- Programmatische aanpak Grote Wateren
- Natura 2000 beheerplannen (voor de afzonderlijke Deltawateren)
- Zwemwaterrichtlijn
- Kaderrichtlijn Water

Reguliere taken

Milieu

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, waarvoor de Provincie bevoegd gezag is
- Vergunningverlening en toezicht op bodemsaneringen en nazorg
- Uitvoering van bodemonderzoeken en bodemsaneringen
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving voor vuurwerkevenementen, luchtvaart, ontgroningen en grondwateronttrekkingen
- Uitvoeren programma Impuls omgevingsveiligheid
- Accounthouderschap van de RUD Zeeland en de Brzo RUD (DCMR)
- Interbestuurlijk toezicht voor wat r.o. en milieutaken betreft
- Nazorg gesloten stortplaatsen
- Coördinatie uitvoering VTH taken binnen Zeeland

Ruimtelijke kwaliteit

- Overleg over ruimtelijke plannen met betrokken bestuursorganen
- Toezicht op huisvesting statushouders

Water

- Beheer grondwatermeetnet
- Aanwijzen zwemlocaties
- Bescherming grond- en oppervlaktewater

Deltawateren

De Deltawateren zijn voor Zeeland vanuit ecologisch, ruimtelijk, recreatief en economisch oogpunt van grote waarde. Ze bepalen in belangrijke mate de kwaliteit van onze leefomgeving, nu en in de toekomst. Het borgen van deze kwaliteit vraagt om passende antwoorden op de uitdagingen voor de komende decennia. Het gaat daarbij om een evenwichtige aanpak van thema's als waterkwaliteit, ecologie en regionale economie in combinatie met noodzakelijke aanpassingen op het vlak van waterveiligheid, zeespiegelstijging en een verder toenemende verzilting.

Een aanpak waarbij we als Provincie Zeeland samenwerken met onze partners binnen het Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta (GO ZWD) om ons doel van een ecologisch gezonde, veilige en economisch aantrekkelijke delta te kunnen realiseren.

Maatschappelijk effect Deltawateren

De leefomgeving wordt aangepast aan veranderende (klimaat)omstandigheden waardoor inwoners en bezoekers van Zeeland kunnen leven in een veilige, aangename en klimaatbestendige leefomgeving.

Kwaliteitskust: recreatie, toerisme en vrijetijd

De kust, stranden en duinen, met daarachter het agrarisch landschap, aantrekkelijke dorpen en steden, de zilte natuur, onderscheidende evenementen en activiteiten, vormen samen een belangrijk kapitaal voor Zeeland, zowel voor bewoners, als voor bezoekers. Het in stand houden van die basiswaarden en toch economische ontwikkeling mogelijk maken is een gezamenlijke opgave voor onder andere gemeenten, (recreatieve) ondernemers, milieuorganisaties, waterschap, Rijkswaterstaat en de Provincie. Activiteiten die hiervoor worden ontplooid zijn de uitvoering van het actieprogramma Zeeuwse Kustvisie, waaronder versterking van de Zeeuwse kust door gebiedsontwikkelingen en het verhogen van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie (inclusief voorkomen ondermijning), het stimuleren van (digitale) innovatie in de vrijetijdsector en verduurzaming en klimaatadaptatie (inclusief stikstofopgave) van de sector. Daarnaast stimuleren we oplossingen in plaats, vorm en tijd en het maken van cross-overs door de sector met andere belangrijke thema's zoals natuur-, steden- en waterbeleving. Verder blijft de realisering van een duurzaam toeristisch mobiliteitsnetwerk belangrijk, gekoppeld aan de opgave slimme mobiliteit. De Zeeuwse Kwaliteitskust levert daarmee een positieve bijdrage aan de kansen van de profilering van Zeeland als jaarrond bestemming en meer spreiding van onze gasten over Zeeland. De huidige economische crisis als gevolg van de coronamaatregelen onderschrijft het belang van een toekomstbestendige en robuuste sector, maar ook het belang van meer inzicht in onze gasten aan de hand van een Zeeuwse kennisagenda en in de impact van bezoekersstromen op onze economie, leefbaarheid en voorzieningen.

Maatschappelijk effect Kwaliteitskust: recreatie, toerisme en vrijetijd

Versterking van de recreatieve en toeristische aantrekkingskracht van Zeeland door het versterken van de kwaliteit van natuur, landschap, mobiliteit, recreatief- toeristische voorzieningen en stimuleren van ondernemers. Indirect wordt daarmee een bijdrage geleverd aan werkgelegenheid, draagkracht voor voorzieningen en de leefomgeving in Zeeland.

Omgevingswet en Omgevingsagenda

In 2021 zetten we de voorbereiding voort om op 1 januari 2022 te kunnen voldoen aan de nieuwe Omgevingswet. De Omgevingswet is de grootste wetswijziging sinds de invoering van de grondwet. In de Omgevingswet worden 26 wetten en meer dan honderd ministeriele regelingen op het gebied van ruimte, wonen, milieu, natuur, water en infrastructuur samengevoegd. Het doel van de Omgevingswet is: "van bescherming van de fysieke leefomgeving via een werende benadering van activiteiten, naar een beleidscyclus waar de continue zorg voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal staat en ruimte ontstaat voor ontwikkeling."

Door deze nieuwe wet verandert er veel in Zeeland, ook de rol van de Provincie verandert. De Omgevingswet geeft aan dat burgers en initiatiefnemers niet langer geconfronteerd moeten worden met een gefragmenteerde overheid. Alle overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving. Om dit te bereiken moeten de overheden onder de Omgevingswet intensiever samenwerken. In Hoofdstuk 1 Strategische Opgave Ruimtelijke Kwaliteit staat het traject beschreven om te komen tot de Zeeuwse Omgevingsvisie en de verordening. Het digitale stelsel is het derde spoor van de implementatie Omgevingswet en maakt onderdeel uit van dit programma.

Voor de digitalisering van de Omgevingswet wordt een digitaal stelsel ontwikkeld. Een belangrijke component hierin is het Omgevingsloket. Alle informatie over de fysieke leefomgeving wordt gebundeld in het Omgevingsloket.

Via het Omgevingsloket kunnen initiatiefnemers digitaal een vergunningaanvraag of melding indienen en kan via prikken op de kaart gezien worden welke regels er gelden op een bepaalde locatie. Daarnaast kan ook informatie over de fysieke leefomgeving worden opgevraagd. Alle overheden dienen aangesloten te worden op het Omgevingsloket om deze te voorzien van informatie. Zeeuwse afstemming is nodig om met partijen afspraken te maken hoe we aansluiten, welke informatie er wordt aangeleverd en welke nieuwe (werk) processen er ingericht moeten worden.

Omgevingsagenda

Daarnaast werken we binnen het programma Fysieke Leefomgeving aan het opstellen van de Omgevingsagenda. In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is het instrument van de omgevingsagenda per landsdeel geïntroduceerd. De Omgevingsagenda Zuidwest is de gezamenlijk bestuurlijke agenda voor de fysieke leefomgeving van het Rijk en regio's Zeeland en Zuid-Holland. Voor Zeeland zijn hier drie prioritaire thema's benoemd: North Sea Port District & Terneuzen, De kust van de delta, Transitie landelijk gebied. Hierbij is North Sea Port District tevens aangewezen als (voorlopig) NOVI gebied. In de Omgevingsagenda Zuidwest worden de opgaven voor Rijk en regio rond deze thema's in beeld gebracht en worden afspraken vastgelegd over de gezamenlijke aanpak van deze opgaven. Doel is om de Omgevingsagenda in 2021 vast te stellen. De omgevingsagenda wordt in samenhang met de Zeeuwse Omgevingsvisie opgesteld.

Maatschappelijk effect Omgevingswet en omgevingsagenda

Met de voorbereiding op de Omgevingswet en de vier andere strategische opgaven draagt de Provincie bij aan een nieuwe manier van samenwerken tussen overheden onderling en tussen overheden en het netwerk. Het doel is een gezonde, veilige leefomgeving en het doelmatig gebruik van de beschikbare ruimte, waardoor ook directe bijdrage geleverd wordt aan het versterken van de recreatieve en toeristische aantrekkingskracht van Zeeland.

Ruimtelijke kwaliteit versterken: Wonen

Een passende duurzame woning en een prettige woonomgeving.

Demografische ontwikkelingen (vergrijzing, huishoudenverdunding), de noodzaak voor verduurzaming en aanpassing van woningen aan de zorg(behoeft) hebben een belangrijke invloed op de woonbehoefte. De vraag naar woningtypen en woonmilieus verandert hierdoor. Het gaat niet alleen om aantallen woningen, maar ook om een match met de kwalitatieve vraag en een koppeling met duurzaamheidsdoelen. De aanpassing van de bestaande woningvoorraad door sloop, herstructurering, woningaanpassing en verbetering is een lastige opgave, lastiger nog dan het toevoegen van woningen aan de woningvoorraad.

Deze opgave is in 2019 in beeld gebracht door het Kwalitatief Woononderzoek Zeeland (KWOZ). De opgave is aanzienlijk en verschilt per regio. Daarnaast is in 2020 o.a. tijdens het congres flexwonen aandacht gevraagd voor flexibele woonvormen voor spoedzoekers en voor de huisvesting van buitenlandse werknemers. Samen met de gemeenten heeft de provincie hier met onze verantwoordelijkheid voor de regionale woningbehoefte een sleutelrol. Met de gemeenten werken we aan de Zeeuwse woonagenda waarin met bestaande en nieuw te ontwikkelen instrumenten gezamenlijk wordt gewerkt aan een toekomstbestendige woningvoorraad. De provincie ondersteunt dit met de inzet via bestaande instrumenten, zoals de Provinciale Impuls Wonen, investeringen via de regiodeal, leningen voor woningverduurzaming en een gebiedsgerichte aanpak.

Om nieuwbouw beter aan te laten sluiten op de toekomstige kwalitatieve vraag is de notitie "Ruimte voor woonkwaliteit" opgesteld. Aan de hand hiervan worden met individuele gemeenten plannen van aanpak opgesteld. Hierin worden afspraken gemaakt over de bestaande nieuwbouwplannen, zodat deze beter aansluiten bij de toekomstige behoefte. Dit kan door bestaande plannen aan te passen of door verouderde plannen te schrappen. Hiermee wordt ruimte gecreëerd waardoor gemeenten woningbouw meer flexibel en adaptief kunnen inspelen op de kwalitatieve behoefte.

In dit thema speelt ook de versterking van de functie van de stad als plek om te winkelen, te leven en te ontmoeten. Deze functie staat onder druk, o.a. door de toename van leegstand in de detailhandel en maatschappelijk vastgoed. We haken hierop aan als partner met een visie op detailhandel, cultuur en bebouwde omgeving (m.n. herbestemming). Onze rol is hier vooral faciliterend (bijv. richting stedennetwerk Z4) en stimulerend (bijv. richting initiatief om met leegstaande plekken en panden om te gaan of wijkverbetering te ondersteunen).

Maatschappelijk effect

Zeeland is een provincie waar het goed wonen, werken en leven is.

Beter benutten van regionale bedrijventerreinen

We werken aan het beschikbaar hebben van voldoende planologische ruimte voor havenontwikkeling en bedrijven en zetten in op een kwaliteitsimpuls en de verduurzaming van terreinen. Belangrijke instrumenten zijn de behoefteprognose voor bedrijventerreinen en de regionale bedrijventerreinenprogrammering die de gemeenten op basis daarvan opstellen. Met de subsidieregeling Fonds Impuls Bedrijventerreinen ondersteunt de Provincie de gemeenten bij de uitvoering van herstructureringsprojecten. In 2020 is deze regeling geëvalueerd. Op basis daarvan wordt de regeling aangepast, waarbij de nadruk meer komt te liggen op kennis ontwikkeling, verduurzaming en zwaardere vormen van herstructurering. In 2019 is een subsidieregeling geopend voor het uitvoeren van duurzaamheidsscans. In 2020 en 2021 wordt op basis van deze scans een demoproject voor de verduurzaming van bedrijventerreinen gestart, met inzet van de gelden uit de regio envelop.

Maatschappelijk effect

Zeeland is een provincie waar het goed wonen, werken en leven is.

Doelstellingen

Law Delta

Een Law Delta is gerealiseerd op een deel van het beoogde terrein van de marinierskazerne in Vlissingen.

Deze doelstelling maakt onderdeel uit van het compensatiepakket Wind in de Zeilen. Dit betreft het justitieel complex Vlissingen (JCV) dat bestaat uit een penitentiaire inrichting voor zwaardere doelgroepen met een extra beveiligde inrichting, een hoog beveiligde zittingslocatie en een beveiligde verblijfsfaciliteit waar rechters, officieren van justitie en advocaten tussen zittingsdagen kunnen overnachten en werken. Het Strategisch kenniscentrum Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit dat gelieerd is aan de strafrechtketen zal elders in Vlissingen als een separate ontwikkeling tot stand worden gebracht.

De gezamenlijke inschatting van rijk en regio is dat op zijn vroegst in het laatste kwartaal van 2023 kan worden gestart met bouwen van het justitieel complex. Een start eind 2023 kent de volgende afhankelijkheden en risico's:

- oplevering van advies over de locatiekeuze in het laatste kwartaal van 2020, en vervolgens commitment van rijk en regio ten behoeve van voortvarende besluitvorming daarover uiterlijk in januari 2021;
- aandacht voor de voorbereiding en begeleiding van het proces met betrekking tot ruimtelijke procedures, om deze zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen;
- beschikbaarheid van een marktpartij;
- de gevolgen van de omgevingswet, die gedurende de planfase wordt ingevoerd, zijn nog onbekend. Oplevering van het complex wordt op zijn vroegst mogelijk geacht in de tweede helft van 2026.

Acties

Besluitvorming definitieve locatiekeuze.

Uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van de grondoverdracht.

Start proces van de benodigde ruimtelijke procedures samen met de gemeente Vlissingen en het Rijk.

Vorbereiding omgevingswet

Uiterlijk op het moment van het inwerkingtreden van de omgevingswet, naar verwachting op 1 januari 2022, werkt de provincie volgens de gedachte achter de omgevingswet.

Acties

Invulling geven aan opgave gericht werken en vroegtijdig samenwerken.

■ Voortgang/Resultaat

Vorbereidingsacties vormgeven en implementatie digitaal stelsel Omgevingswet

Nieuwe interne- en externe samenwerkingsstructuren/werkprocessen.

Kwaliteitskust: recreatie, toerisme en vrijetijd

De kwaliteit en basiswaarden van Zeeland en de Zeeuwse kust zijn behouden en tegelijkertijd is meer economische ontwikkeling mogelijk gemaakt. Hierdoor is een positieve bijdrage geleverd aan de kansen van de profilering van Zeeland als jaarrond bestemming en meer spreiding van onze gasten over Zeeland. De toeristische sector is toekomstbestendiger en robuuster en er is meer kennis over onze gasten en de impact van bezoekersstromen op onze economie, leefbaarheid en voorzieningen. De kwaliteit en basiswaarden van Zeeland bestaan uit de kust, stranden en duinen, met daarachter het agrarisch landschap, aantrekkelijke dorpen en steden, de zilte natuur, onderscheidende evenementen en activiteiten. Deze doelstelling is een gezamenlijke opgave met onder andere gemeenten, (recreatieve) ondernemers, milieuorganisaties, waterschap en Rijkswaterstaat.

Acties

Investeren in aandachtsgebieden en strandovergangen aan de kust en stimuleren van innovatie en kwaliteitsontwikkeling bij ondernemers

- Uitvoering geven aan de aandachtsgebieden. In 2021 zijn 4 aandachtsgebieden in uitvoering in vervolg op de gestarte activiteiten en uitwerkingen uit voorgaande jaren. Hiervoor worden o.a. middelen uit de 1e regio deal benut.
- Het stimuleren van ondernemers in de Zeeuwse vrijetijdsector door de inzet en begeleiding van Economische Impuls Zeeland, in een samenhangende en daadkrachtige aanpak in samenwerking met onze toeristische partners, bestaande uit:
  1. Inspiratie op het gebied van technologie, bedrijf en omgeving, verduurzaming en bedrijfsvoering
  2. Ondersteuning van ondernemers bij innovatie en kwaliteitsverbetering door middel van vouchers en expertmeetings
  3. Financiering voor ondernemers in de verblijfsrecreatie met plannen voor de toekomstbestendigheid van bedrijven.

Kwaliteit van ontwikkelingen rond de Deltawateren stimuleren

- Regierol gericht op totstandkoming van een breed gedragen Gebiedsvisie Veerse Meer 2020-2030 met een actieagenda, gericht op evenwichtige balans tussen omgeving, leefbaarheid en economische ontwikkeling. (bouwsteen Zeeuwse Omgevingsvisie).
- Bewaken van inbreng van gemeenten, maatschappelijke organisaties en ondernemers voor visies op de randen van de Deltawateren (Oosterschelde, Grevelingen, Westerschelde) ten behoeve van inbreng in de Zeeuwse Omgevingsvisie.

Stimulering duurzaam toeristisch mobiliteitsnetwerk en verbeteren toeristische bereikbaarheid (spreiding in tijd en locaties, gekoppeld aan de opgave slimme mobiliteit

- Realiseren kennisagenda toeristische mobiliteit Zeeland
- Versterken belevingsconcepten toeristisch vervoer
- Vergroting toeristisch vervoersaanbod

Stimuleren van het beter vindbaar en zichtbaar maken van informatie over toeristische activiteiten, ondernemers, verblijfsaccommodaties en evenementen voor recreant, toerist en inwoner.

- Toeristische data en informatie digitaal beter zichtbaar, vindbaar en herbruikbaar maken samen met de toeristische partners.

- Ondersteunen van initiatieven uit het toeristisch bedrijfsleven die inspelen op de kansen van big data en technologische ontwikkelingen.

Milieu: Woon- en werkklimaat zijn versterkt

Via uitvoering van de wettelijke milieutaken wordt ingezet op het beschermen en het versterken van de milieukwaliteit van onze fysieke leefomgeving. Uitdaging is om met de uitvoering de milieukwaliteit te versterken terwijl de economische belangen niet uit het oog worden verloren. Dit doet de Provincie samen met andere overheden en maatschappelijke partners. De uitvoering van het milieubeleid is gemandateerd aan de RUD Zeeland en voor de Brzo taken aan de DCMR, zijnde de Brzo-RUD

Het Milieuprogramma en het VTH programma dragen bij aan een schone, gezonde en veilige leefomgeving.

Acties

Actualiseren milieuprogramma 2018-2022

Actualiseren VTH programma

In 2021 begeleiden van de uitvoering van bodemsaneringen

Uitvoeren van de voor 2021 relevante acties uit het milieuprogramma

- uitvoeren Zeeuws provinciaal onderdeel van het Schone Lucht Akkoord (voorheen Nationaal Actieprogramma Luchtkwaliteit);
- uitvoeren projectplan Kanaalzone inclusief acties op basis van onderzoek naar luchtmeetnet
- uitwerken en uitvoeren van projectplan zeer zorgwekkende stoffen;

Invulling geven aan en professionaliseren van het opdrachtgeverschap van de RUD Zeeland en van de Brzo-RUD (DCMR)

Verkenning toekomst RUD Zeeland opstarten en begeleiden

Verder uitwerken en bestendigen wettelijke coördinatietaak van de provincie op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (met partners op bestuursrechtelijk- en strafrechtelijk vlak)

Met Omgevingsdiensten en gemeenten uitvoering BRIKS taken inrichten

Water en Bodem met kwaliteit

Een duurzaam bodemgebruik en goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, waterpeilen die voldoen aan normering en duurzame bescherming tegen overstromingen zoals aangegeven in de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's.

Een aantal reguliere taken op het vlak van water(beheer) wordt structureel uitgevoerd. De provincie draagt samen met andere overheden (waterschap, Evides, Rijk) bij aan het behoud en waar mogelijk verbetering van de waterkwaliteit in grond- en oppervlaktewater, drinkwater en zwemwater.

Acties

Bevorderen van een goed en efficiënt functionerende waterketen

Subdoel: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's

Waterschap Scheldestromen, Zeeuwse gemeenten en Evides waterbedrijf werken samen onder het Convenant Samenwerking Afvalwaterketen Zeeland (SAZ+); de provincie ondersteunt de samenwerking en volgt dit op afstand.

■ Voortgang/Resultaat

Aanwijzen en bewaken beschermingsgebieden drinkwaterwinningen

Subdoel: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's

In de Omgevingsverordening is de bescherming van grondwaterbeschermingsgebieden vastgelegd; de toestand wordt gevolgd via monitoring.

■ Voortgang/Resultaat

Tegengaan verdroging natuurgebieden, met name Natura 2000, door opstellen monitoringsprogramma

Subdoel: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's

De uitvoering van hydrologische herstelmaatregelen wordt meegenomen bij de beheerplannen Natura 2000/PAS. Monitoringsadvies (mbt hydrologie) is opgesteld. Implementatie en realisatie meetnet staat voor 2020/2021 op de planning.

■ Voortgang/Resultaat

Aanwijzen zwemlocaties en toezien op veilige en hygiënische omstandigheden in samenwerking met waterbeheerder en RUD

Voldoen aan Europese Kaderrichtlijn Water en Zwemwaterrichtlijn

■ Voortgang/Resultaat

Opzetten van een 3-tal pilotprojecten regionaal waterbeheer overeenkomstig ambitie, visie en doelen strategische visie waterbeheer 2050. Meedenken met praktische vertaling van de visie Waterbeheer door Waterschap

Subdoel: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's

■ Voortgang/Resultaat

Zoals in de visie staat beschreven gaan we 'werkende weg' aan de slag; naast de lopende pilottrajecten uit 2018 als de Kruispolder, opwerking effluent RWZI Terneuzen tot proceswater Dow, is in 2019 in het kader van het IBP-VP het living lab Schouwen-Duiveland gestart als pilot passend in de visie waterbeheer.

Monitoren van de beleidsmatige voortgang van de uitvoering van maatregelen die worden genomen door Waterschap Scheldestromen gericht op waterkwantiteit

Subdoel: Voldoen aan het terugdringen van regionale wateroverlast

■ Voortgang/Resultaat

De uitvoering van maatregelen op het gebied van beperking wateroverlast (WB21) en regulier peilbeheer (GGOR) loopt achter op schema; hierover vindt overleg met het Waterschap plaats.

Zoeken naar synergie mogelijkheden met provinciale opgaven zoals natuurontwikkeling

Subdoel: Voldoen aan het terugdringen van regionale wateroverlast

■ Voortgang/Resultaat

Bij de uitwerking van de Planvorming Wateropgave van het Waterschap wordt gezamenlijk gekeken naar synergiemogelijkheden; in 2020 is aan deze actie slechts beperkt invulling gegeven.

Monitoren van de beleidsmatige voortgang van de uitvoering van maatregelen die worden genomen door Waterschap Scheldestromen gericht op waterkwaliteit via de rapportages en planstudies van het waterschap

Subdoel: Voldoen aan Waterwet, Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's

■ Voortgang/Resultaat

De uitvoering van maatregelen loopt achter op schema; hierover vindt overleg met het Waterschap plaats.

Bescherming en informatievoorziening archeologische en aardkundige waarden

Subdoel: Duurzaam bodemgebruik en geen ongewenst bodemgebruik diepere ondergrond

■ Voortgang/Resultaat

In 2020 is o.a. gewerkt aan voorbereidingen om in 2021 kandidaatstelling als UNESCO GeoPark Schelde Delta mogelijk te maken; hierbij gaat het om zichtbaar en beleefbaar maken van aardkundig en ook archeologisch erfgoed (in het bijzonder de verdronken dorpen) in relatie met landschap, natuur, cultuurhistorie en Klimaatadaptatie.

Opstellen provinciaal waterprogramma

In het provinciaal waterprogramma stellen Gedeputeerde Staten het provinciale waterbeleid vast. Daarbij worden in ieder geval de regionale oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en waterwinlocaties aangewezen, de waterkwaliteitsdoelen vastgesteld en de voor doelbereik te treffen maatregelen vastgelegd.

Subdoel: Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's

Deltawateren

Een ecologisch gezonde, veilige en economisch aantrekkelijke delta. Door samen met onze partners in te zetten op:

- Het realiseren van een gezond ecologisch systeem
- Het verder versterken van de (water)veiligheid
- De zorg voor voldoende zoet water
- Het stimuleren van de economische vitaliteit

Acties

Bevorderen kennisuitwisseling, communicatie en samenwerking door actieve bijdrage aan en in het gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta
Actie wordt gecontinueerd in 2021.

■ Voortgang/Resultaat

Hier is een blijvende inzet voor. In 2019 is het voorzitterschap van het gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta overgegaan naar Noord-Brabant.

Vaststellen bestuursovereenkomst Grevelingen II (planuitwerking) en starten bestuursovereenkomst Grevelingen III (realisatiefase); actieve bijdrage aan de planvorming/planuitwerking en de daar lopende discussies rond natura 2000 & klimaat robuustheid

Bestuursovereenkomst Getij Grevelingen II is in 2019 vastgesteld en in 2021 wordt de planvorming/uitwerking gecontinueerd

Onderzoeken meekoppelkansen Grevelingenmeer
Wordt vervolgd in 2021

■ Voortgang/Resultaat

Vanuit het bestuurlijk overleg Grevelingen wordt gekeken hoe synergieprojecten op te pakken zijn met het project Getij Grevelingen.

Indien het Rijk een betekenisvol besluit over een zout VZM neemt: bijdragen aan alternatieve zoetwater maatregelen Volkerak-Zoommeer

Niet aan de orde in 2021. In GO ZWD van 13 juli 2020 is deze lijn bevestigd en is besloten om de realisatie van de alternatieve zoetwatermaatregelen géén onderdeel uit te laten maken van het bod/aanvraag deltafonds voor periode 2022-2027.

■ Voortgang/Resultaat

Het Rijk heeft eind 2019 besloten om voor 2032 geen besluit te nemen over het zout maken van het VZM. Dit betekent dat er voorlopig geen urgentie is om alternatieve zoetwater maatregelen tbv VZM te treffen.

Blijvende inzet maatregelen verbeteren ecologische kwaliteit Volkerak-Zoommeer via Bestuur- en samenwerkingsovereenkomst

■ Voortgang/Resultaat

Voor 2032 wordt er geen besluit genomen over het zout maken van het VZM. Dat neemt niet weg dat er een BOK en SOK liggen om de kwaliteit van het VZM te verbeteren. Op dit moment wordt bekeken of deze overeenkomsten herzien moeten worden.

Uitgevoerde studie Lange Termijn Perspectief Natuur Westerschelde doorvertalen

Fase 1 van het langetermijnperspectief natuur Schelde-estuarium (LTP-N) heeft bestaan uit het gezamenlijk met stakeholders opstellen van een systeemanalyse van het estuarium. In vervolg daarop is een tweede fase gestart die tot doel heeft, wederom gezamenlijk, natuurdoelen te definiëren en voorstellen voor denkbare maatregelen uit te werken. Er is een periode van twee jaar voor deze fase voorzien.

Uitvoeren uitvoeringsprogramma Oosterscheldevisie

Onder het uitvoeringsprogramma vallen diverse projecten. Deze zijn belegd bij de stakeholders. Voor een aantal projecten heeft ook de provincie een belangrijke rol. Het betreft onder andere de Roggeplaat- en Galgeplaatsuppletie. De Roggeplaatsuppletie is inmiddels uitgevoerd en wordt gemonitord. De Galgeplaatsuppletie is in voorbereiding. Ook is gestart met een onderzoek naar een onderwaterreservaat in de Oosterschelde.

Voortgang/Resultaat

Een aantal projecten is uitgevoerd, anderen (nog) niet.

Uitvoeren suppletie Roggenplaat.

De Roggeplaatsuppletie is uitgevoerd. Inmiddels is gestart met de ecologische en morfologische monitoring. Deze monitoring loopt nog door tot 2025.

Voortgang/Resultaat

De Roggenplaatsuppletie is uitgevoerd. Er wordt nu gestart met de ecologische en morfologische monitoring.

Ruimtelijke kwaliteit: wonen

Ruimtelijke kwaliteit versterken:

Een passende duurzame woning en een prettige woonomgeving.

Acties

Aanpak verduurzaming woningvoorraad, o.a. uitvoeren energiescans en de inzet van duurzaamheidsleningen (met middelen vanuit regio-envelop)

Voortgang/Resultaat

Er is vanuit de Regio Deal subsidie verleend aan Bouwend Zeeland voor de training van installateurs in nieuwe duurzame technieken. De website van Energiek Zeeland, waar in 2018 vanuit de regio deal subsidie is verleend, is in 2019 online gegaan. Voor de inzet van duurzaamheidsleningen is een verkenning uitgevoerd naar de verschillende methoden om deze leningen in te zetten. Op basis hiervan wordt in 2020 een duurzaamheidslening opgezet.

Negende ronde Provinciale Impuls Wonen (met extra inzet vanuit middelen regio-envelop)

Nieuwe demografische prognose voor Zeeland

Voortgang/Resultaat

Monitoring van de ontwikkelingen in de woningvoorraad en woningbouwplannen

Actualisatie woningmarkt afspraken

Samen met gemeenten opstellen en uitvoeren van de Zeeuwse woonagenda

Aanpak van flexwonen en huisvesting buitenlandse werknemers

De gemeenten faciliteren bij de versterking van de binnensteden

Ruimtelijke kwaliteit versterken: Impuls bedrijventerreinen

Regionale bedrijventerreinen zijn beter benut en beschikken over meer kwaliteit en duurzaamheid.

We werken aan het beschikbaar hebben van voldoende planologische ruimte voor havenontwikkeling en bedrijven en zetten in op een kwaliteitsimpuls en de verduurzaming van terreinen.

Acties

Zorgen voor voldoende planologische ruimte voor bedrijven door met de gemeenten de regionale bedrijventerreinenprogramma's te actualiseren op basis van de prognose uit 2019

■ Voortgang/Resultaat

In 2019 is een nieuwe bedrijventerreinenprognose opgesteld. In de prognose wordt de uitbreidingsvraag van bedrijven in de periode 2019 tot en met 2030 geraamd op een bandbreedte tussen 108 tot 207 hectare bedrijventerrein in de provincie Zeeland. Dit betekent een jaarlijkse vraag van circa 9 tot 17 hectare. Het grootste deel van de uitbreidingsvraag komt voort uit de sectoren logistiek & groothandel en de industrie. Wanneer de uitbreidingsvraag wordt vergeleken met het bestaande harde planaanbod lijkt er, puur kwantitatief gezien, in de meeste regio's voorlopig voldoende aanbod aanwezig om in de uitbreidingsvraag te voorzien. Het rapport gaat ook in op de eisen die verschillende sectoren stellen aan locatie en kwaliteit van de bedrijventerreinen.

De gemeenten wordt gevraagd om in 2020 de regionale bedrijventerreinenprogramma's te actualiseren op basis van deze prognose en daarbij aandacht te besteden aan de gewenste uitbreiding en de bandbreedte die in de prognose is berekend en aan kwaliteit en toekomstbestendigheid van de bestaande voorraad aan bedrijventerreinen.

Bieden van advies en analyse van de economische behoefteprognoses

■ Voortgang/Resultaat

Analyse van de economische behoefteprognoses is onderdeel van de bedrijventerreinenprognose, door de uitwerking naar de verschillende economische sectoren.

Uitvoer Subsidierегeling Impuls Bedrijventerreinen

■ Voortgang/Resultaat

De 4e ronde van de subsidierегeling Impuls Bedrijventerreinen is uitgevoerd. Er is subsidie verleend aan de gemeente Kapelle voor de herstructurering van bedrijventerrein Smokkelhoek.

Uitvoering van de subsidierегeling duurzaamheidsscans bedrijventerreinen.

Start van een demoproject verduurzaming bedrijventerreinen

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal geconstateerde overtredingen bij bedrijven waarvoor de Provincie de milieuvergunning verleent.								
Het aantal uitgevoerde emissiemetingen lucht	35	33	38	45	43	46	45	
Het aantal overtredingen van luchtvoorschriften	5	4	8	6	6	5	4	
Aantal klachten overlast.								
Aantal ingediende klachten	190	264	573	343	213	314	266	
Aantal klachtensituaties	132	215	123	84	35	30	32	
Aantal zwembaden	130	128	128	122	124	118	116	
Aantal keren dat een overtreding is geconstateerd	25	17	46	32	20	38	24	
Aantal zwemgelegenheden in oppervlaktewater	55	55	54	57	55	55	55	
Aantal keren dat een overtreding is geconstateerd	0	0	0	0	1	1	1	
Aantal woningen binnen geluidszones rond industrieterreinen waarvoor geldt dat, ook na saneringsmaatregelen, de geluidsbelasting van 60 dB(A) wordt overschreden is in 2018 verminderd ten opzichte van 2012.	12	12	12	12	12	12	12	
Milieuhygiënische spoedlocaties bodemverontreiniging zijn uiterlijk in 2020 gesaneerd of beheersbaar gemaakt.								
Aantal spoedlocaties in uitvoering of nog op te pakken			11	10	5	5	5	
Goede naleving bodemsanerings- en nazorgverplichtingen.								
• Aantal saneringen in uitvoering	31	54	35	55	44	53	50	
• Aantal overtredingen	4	1	3	7	0	1	0	

Trendindicatoren	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Waterkwaliteit (oppervlaktewater) • percentage waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit	0	0	0					
Aantal overnachtingen toeristische gasten***	8.981.000	9.830.000	9.901.000	10.116.000	10.089.000	10.494.000	nnb	nnb
Aantal overnachtingen vaste gasten***	nb	nb	nb	nb	7.000.000	8.100.000	nnb	nnb
Tevredenheid over beleving van Zeeland****	8,15	8,13	8,14	8,31	8,27	8,4	8,3	niet gemeten

*** Nieuwe gegevens Kenniscentrum Kusttoerisme dat jaarlijks wordt verzameld op basis van o.a. toeristenbelasting.

**** Bron: CVO; algemeen oordeel van Nederlandse vakantiegangers voor hun vakantie in Zeeland. Deze gegevens zijn beschikbaar tot en met 2019.

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2018	Streefwaarde 2020	Streefwaarde 2021	Einddoel
Milieubelasting door uitstoot bedrijven waarvoor de Provincie de milieuvergunning verleent, is verminderd ten opzichte van 2006	Gemeten en berekende emissiegegevens	Emissiegegevens zijn lager dan in 2006	Emissiegegevens zijn lager dan in 2006	Emissiegegevens zijn lager dan in 2006.	Emissiegegevens zijn lager dan in 2006
Er wordt voldaan aan de wettelijke normen en grenswaarden voor een goede luchtkwaliteit	Gemeten immissiemetingen bij meetpunten Zierikzee en Philippine	Er wordt voldaan aan wettelijke normen.	Blijft voldoen aan gestelde normen	Blijft voldoen aan gestelde normen	Blijft voldoen aan gestelde normen
Toeristische bestedingen	De bestedingen gedaan door toeristen of ten behoeve van toeristen voor, tijdens en na de reis en het verblijf op de plaats van bestemming voor Zeeland	€ 1,85 mld.	€ 1,85 mld (wordt naar verwachting lager door bestedingseffecten economische crisis als gevolg coronamaatregelen)	€ 1,85 mld (afwachten bestedingseffecten doorwerking economische crisis als gevolg coronamaatregelen)	€ 1,9 mld.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	B2021
Lasten	
020101-Voorbereiding omgevingswet	606
020102-Kwaliteitskust: recreatie en vrije tijd	1.444
020103-Milieu: goed woon- en werkklimaat	8.674
020201-Water en bodem met kwaliteit	556
020202-Deltawateren	2.476
020301-Ruimtelijke kwaliteit: wonen	1.077
029999-Ambtelijke inzet	3.163
Totaal Lasten	17.997
Baten	
020101-Voorbereiding omgevingswet	24
020103-Milieu: goed woon- en werkklimaat	232
020201-Water en bodem met kwaliteit	184
Totaal Baten	440
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-17.558
Onttrekkingen	
980299 Bestemmingsreserves-Pr.2	-98
Toevoegingen	
980299 Bestemmingsreserves-Pr.2	115
Mutaties reserves	-213
Resultaat na bestemming	-17.770